

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

(Dalje.)

4.

ala Tinka je bila vsa zasopla. Zaradi prebitega napora so se ji tresle drobne nožice, da ni mogla več niti prestopiti. Sedla je v visoko travo in se je na vso moč oddihovala. Jerica je počela kraj nje in ji je brisala znojni obrazek. Govorila ji je lepe besede, da bi jo nekoliko osrčila. — »Poglej, Tinka, tiisto-le kočo poglej!« je govorila Jerica. »Ljudje stanujejo v njej. Dim se dviga iz nje. O, gotovo kuhajo tam dobro večerjjo. Dado nam jesti in nam pokažejo pravo pot... Veš, Tinka, samo žalostna ne smeš biti. Saj bo še vse dobro. Samo malo potrpi, Tinka...«

Tinka je stokala in je zaman poizkušala, da bi vstala. O, mi šlo, resnično mi šlo, ker so ji bile nožice vse odirevenele. Zato pa je mala Tinka zastokala in je odgovorila vsa žalostna: »Ne morem, Jerica, ne morem... O, noge so mi umrle, pa jih ne morem niti premakniti. Pomagaj mi, Jerica, pomagaj mi!«

Tisti čas se je prikazal na pragu samotne kočice Kekec. Mahal je z rokami in je klical na ves glas: »Hoj, hoj! Pridita sem, pridita sem!« — Pa Kekec ni čakal odgovora. Zavrtel se je na peti, pa je izginil zopet v kočico. Jerica je pomišljala nekaj trenutkov. Potem pa se je sklonila in je prišla z rokami stokajočo Tinko. Dvignila jo je in jo je nesla na rokah preko senožeti.

»Ovbe, ovbe!« je tarnala mala Tinka in se je oklepala Jeričinega vratu. A Jerica se ni menila za njeno tarnenje. Hitela je na vso moč med visoko travo in se ni ustavila prej, dokler ni dospela do kočice. Vrata so

bila odprta na stežaj. Prvo, kar je videla Jerica, je bil Kekec. Sedel je za črno, dolgo mizo. Vilice je držal v roki in je hlastno jedel z lesenega krožnika. Bila ni nikogar v koči. Bila je prazna in pusta. Samo tam na visokem, kroginkrog ograjenem ognjišču je tlela žerjavica.

Jerica je stopila k mizi. Posadila je Tinko na klop in je naglo izmalknila Kekcu vilice iz rok. — »Ali te ni sram?« je rekla vsa ogorčena. »Kar polastiš se polnega krožnika, pa niti vprašal nisi, ako smeš. Sram te bodi, Kekec, ker me moreš pustiti pri miru tujih reči!«

Kekec je položil vilice na mizo. Namrdnil se je, pa je odgovoril: »Hm, kaj morem za to? Lačen sem bil, pa sem kar pričel jesti prekajeno meso, ko sem ga zagledal na krožniku. Kaj morem za to? Ali naj mari umrem lakote? — No, saj sem mislil prositi, pa ni bilo nikogar, da bi ga prosil. Na ves glas sem zavpil, ko sem stopil v kočo: Prosim malo kruha! — Jerica, ne jezi se! Resnično sem zavpil na ves glas, pa mi ni nihče odgovoril...«

Jerica se je ozirala po koči. Bila je vsa iz lesa, in napol preperele strop je bil sajast, sajaste so bile tudi lesene stene. Samotna je bila vsa prostorna izba in brez sledi človeškega življenja. In Jerica se je čudila, ko je videla žerjavico na ognjišču. Nekdo mora stanovati v tej koči. Še ne pred dolgo časa je moral kuhati in jesti, zakaj tam za ognjiščem so stale lončene posode še nepomite. Jerica se je čudila vedno bolj. Toda dolgo časa ni mogla ugibati, zakaj tam na klopi je pričela mala Tinka zopet na ves glas tamnati.

»Kaj ti je?« je vprašala Jerica in se je sklonila k njej. A Tinka je stiskala roko k ustom in niti oči ni odprla. »Ovbe, ovbe!« je stokala mala Tinka. »Mojc ne more, oji, Jerica! Ves hrbet me boli... Oji, Jerica, pomagaj mi, pa me nesi v posteljo! Tako boli, tako boli!«

Jerica jo je dvignila s klopi. Držala jo je na rokah in se je ozirala kroginkrog, če bi zagledala nemara kaj postelji podobnega. Toda ozirala se je zaman. Zato je šla vun pred kočjo, da bi položila Tinko v mehko travo. — »Pojdi z nama, Kekec!« je rekla bratcu, ker se je bala, da prične Kekec v svoji radovednosti zopet iztikati po koči. Kekec je zamirnil nekaj nerazločnega in je stopil za sestro iz kočje. Šel je naglo na drugo stran kočje in je pritekkel kmalu nazaj. — »Hej, Jerica!« je rekel. »Na oni strani je šupa. Polna je suhega sena. Tja položi Tinko! Pa bo spala in počivala tam kakor doma na postelji.«

Jerica je šla res za njim. Zagledala je prostorno šupo in seno, ki je bilo razmetano po šupi, pa se je razveselila. Lepo je položila Tinko na seno in jo je pokrnila s svojim predpasnikom. Tinka je globoko vzdahnila. Še enkrat je pogledala bratca in sestrico — potem pa je kar zaspala.

»Ti Kekec!« je rekla Jerica tiho, »ti moraš ostati tu pri Tinki. Jaz pa grem nazaj v kočjo. Nemara pride človek, pa nam pove, kod naj gremo nazaj v vas. Povedem vaju domov, a potem šele se napotim k teti Nežari za gore. Ali si slišal, Kekec?«

Kekec je sedel na seno in se je naslonil s hrbtom ob leseno steno. »Sem,« je odvrnil zaspano, zakaj tudi njega se je loteval zaspanec. Zaradi dolge hoče in velikega napora je bil utrujen in da ga ni bilo sram Jerice, bi se kar zleknil po mehkelem senu in bi zaprl oči. »Slišal sem, Jerica,« je ponovil še enkrat in je zazdehal na glas. »Kar pojdi! Bom že jaz gledal in pazil na Tinko«.

Jerica je odšla nazaj v koočo. Za trenutek je postala na pragu in se je ozrla na snežno skalovje, ki se je dvigalo onkraj senožeti navpično proti nebu. Jasno in razločno so se videle bele stene med črnimi razpokami, ki so segale od rogljatih vrhov pa do podnožja, pokritega z visokimi, zamazanimi sneženimi plazovi. Ogromni so bili ti snežni skladovi in so se kopyčili drug na drugega, tako da so se dotikali s svojimi belimi glavami modrega neba. Bilo ni videti nikjer ozke stezice, ki bi držala preko tistih gladkih sten, pa tudi živega bitja ni bilo videti nikjer. Veter, ki je šumel še pred kratkim vseokrog, se je polegel. Le lahna, hladna sapica je vela sem od snežnikov, in tam na senožeti so črlikali murni. A vse drugo je bilo tiho.

Še enkrat se je ozrla Jerica na snežnike. In tedaj je zapazila na visoki steni tropo divjih koz, ki so bežale na viso moč preko skalovja. Zdelo se ji je, da se ne dotikajo skial, ampak leté kar po zraku. Oglasil se je ropot, ki je odmeval stoglasno med skalovjem, in razločno je videla kamenje, ki se je vialilo po stenah in je padalo z velikimi truščem na zmrzli plaz. Hipoma je zagrmelo tam gori — in groh se je vialil od stene do stene; bučal je vseokrog in je odmeval dolgo, dolgo nad zagorskim svetom. In Jerica je videla, kako je omahnila nad strmim prepadom divjja koza. Še enkrat je poskočila — potem pa se je zvrnila v prepad.

»Lovec jo je ustrelil,« je dejala Jerica sama sebi. »Nemara stanuje v tej koči. Pa pride in nas vzame s sabo...«

Stopila je v koočo in se je pričela zopet ozirati okrog po izbi. Videla je umazano posodo in si je kar zavihala rokave. Vzela je škaf, ki je bil poln vode, in je pričela pomivati posodo. O, bila je navajena tega že z doma, pa si je mislila, da ji bo hvaležen tisti, ki prebiva v koči. Nasmejala se ji bo in ji pokaže rade volje pot v dolino. Saj je vedela, da se jezi zdaj mačeha doma nanjo, ker misli, da je ona iz hudobnosti zavedla Kekca in Tinko. V skrbeh je zdaj in vsa obupana, ker se otroka ne vrnete. Resnično — pa bo mislila, da ju je spravila Jerica iz same hudobnosti s sabo. A Jerica ni kriva ničesar. Samo tisto nesrečno razpotje je krivo vsega... Zato pa mora gledati, da privede otroka hitro, hitro domov. Da bi le kmalu prišel človek nazaj v koočo, da bi ji povedal za pravo pot!

In Jerica je pomivala in je bila vsa vznemirjena ob delu. Že trikrat je stopila k mali odprtini in je pogledala na snežnike. Pa se je prestrašila, da ji je pomivalka zdrknila iz rok. Videla je, da snežniki niso več beli. Za trenutek so postali popolnoma temni. A potem so se pokrili z neko čudno, vijoličasto barvo, ki je prihajala vedno svetlejša, dokler se ni izpremenila

v čisto, rdečkasto. Zagorele so vse skale kakor v živem, ognjenem plamenu in so svetile vseokrog ...

Jerica je strmela vsa prestrašena na lesketajoče snežnike. Saj je vedela, da zahaja solnce, ki ga ni mogla videti nikjer. Čez nekaj trenutkov se že razgrne moč nad zagorskim svetom, a noči se je Jerica bala. Kaj, če ne pride človek in ji ne pokaže pota v dolino? Kaj naj počne z bratcem in sestrico na samotni gorski senožeti? — O, da bi bila s Kekcem sama, bi se ne bala ničesar. A kaj naj stori z malo, onemoglo Tinko, ki ne more niti nog več premakniti? — Pa kaj poreče mačeha, če ne prideta otroka pred nočjo domov? O, to bo jokala in jo bo skrbelo!

Jerica je zajokala v svojih skrbeh in obupu. Solze so se ji ulile po licih, in z rokami si je zakrila obraz, da bi ne videla noči, ki je že prihajala iz črnih gozdov ... A hipoma so jo prebudili neznani glasovi. Slišala je škripajoče stopinje in je pogledala k vratom. Zagledala je pet moških, ki so prihajali preko senožeti. Na hrbtih so jim viseli puške in težki nahrbtniki.

Deklica jih je zagledala in se je razveselila. Gilobko se je oddahnila in je pričela naglo brisati zadnjo posodo. Stemnilo se je v kooči, da se ni skoro več razločevalo posameznih predmetov. Jerica je sedla na klopi in je čakala ljudi. Glasno ji je utripalo srce, a v duši ji ni bilo strahu. Vedno bliže so prihajali koraki, in kar hipoma so stopili ljudje v koočo. Vrgli so nahrbtnike na tla in so prislonili puške k steni. Postalno je že talko temno, da jim Jerica ni mogla videti obrazov. Stisnila se je k steni in je čakala, da jo tujci zagledajo.

Nekdo je vrgel na tlečo zenjavico suhega dračja. Hipoma se je pokazal na ognjišču velik plamen. Šinil je proti stropu in je razsvetlil črno koočo. In tedaj je videla Jerica razločno obraze tujcev in se je stresla samega strahu. Tujci so nosili dolge brade in brke; obleka jim je bila razcefrana in oguljena. A to ni prestrašilo Jerice. Prestrašili so jo samo divji obratzi, ki so bili nagosto pomazani s črnim ogljem. Ti obratzi so bili talko grozni, da je Jerico obšel mraz. Z rokami si je zakrila obraz in je zavpila na glas.

Možje so se zganili in so jo zagledali. Začudeni so stopili bliže, pa so jo vprašali: »Kdo si? Kaj iščeš tukaj?«

Jerica je zdrknila na kolena in je dvignila roke. »O, ne storite mi nič žalega!« je prosila. »Sirota sem — k teti Nežari sem hotela za gore ... Pa sem izgrešila v gozdu pot. Prišla sem do kooče, pa sem čakala na vas, da mi pokažete pravo pot ... O, ne storite mi nič žalega, dobri ljudje!«

Možje so se spogledali. A največji in najmočnejši je zamahnil z roko. »Ne boj se, Jerica!« ji je rekel prijazno. »Kar lepo vstani in nam povej vse po pravici. Poznam te, Jerica, ker sem te že večkrat videl na vasi. Samo to nam moraš obljubiti, da ne poveš nikomur, da si nas videla v tej kooči. Pa te povedemo jutri zjutraj na pravo pot. Ali nam obljubiš, da ne izdaš nikomur našega bivališča?«

»Obljubljam vam, vse vam obljubim«, je odgovorila Jerica in je vstala. »O, kaj je meni mari, kje vi stanujete! Saj vas niti ne poznam. Molčala bom in ne povem nikomur!«

»Dobro!« je rekel črni mož in jo je pogladil po lasih. »Jerica, vem, da si sirota. Kajne, da te je pognala mačeha od hiše? Zato pa si sirota... Pokažem ti jutri pravo pot. Samo dane besede se moraš držati, zakaj drugače ti ne bo dobro na svetu. Ali si slišala? — Sama si prišla v kočo, in samo ti znaš za njo. Ali mi res, da si prišla sama?«

Jerica je že odprla usta, da bi povedala o Kekcu in mali Tinki. Toda še o pravem času se je domislila, da bi nemara to ne bilo dobro za Kekca in Tinko. Znabiti bi se razhujili možje, pa bi pograbili Kekca in Tinko. Bog zna, kaj bi storili z njima? Nemara bi ju še celo umorili, ker bi bili prepričani, da ju izdata. Saj Kekec ni znal nikdar molčati in je gobezdal vedno in vedno. — Vse to je prišlo Jerici na misel. Zato pa je samo pokimala z glavo in je odgovorila: »Sama grem čez gore... Zapodila me je mačeha, in zdaj grem služiti k teti Nežari...«

»Prav, prav!« je dejal črni mož in je sedel na klop k tovarišem. Pričeli so govoriti potihoma, da deklica ni slišala niti ene besede. Jerica jih je gledala od strani, pa se ni več bala. Samo za Kekca in Tinko se je bala, ker je mislila, da pojdejo črni možje iztikat v šupo. A bala se je brez vzroka. Možje so zaprli vrata in so porinili v veliko luknjo ob vratih močan zapah. Nato so spet sedli k veliki mizi. Iz nahrbtnikov so vzeli velike hlebe kruha, in izza ognjišča je potegnil oni mož, ki je bil govoril z Jerico, debelo gnjat. Krožnike je razpostavil po mizi in se je čudil. »Glejte si no,« je govoril. »Kako lepo so pomiti krožniki in vilice! Pa kdo neki jih je pomil? Nemara si jih pomila ti, Jerica? Hm, hm...«

Mož je pokimal z glavo in se je prijazno ozrl po Jerici. Deklica je zardela in je povescila glavo. — »No, no — le ne bodi sramežljiva!« je nadaljeval mož in je postavil poln krožnik pred Jerico. Urezal ji je velik kos rženega kruha in ji je stisnil v roko vilice. »Le jej! Saj si zaslužila, ker si tako lepo pomila posodo. Pa vem, da si lačna. Nič se me boj! Izgledamo res kakor divji možje. Pa ne storimo nikomur nič žalega, še najmanj pa tebi, Jerica, ki si pridna in siročna.«

Jerica je pričela jesti, ker je bila resnično lačna. Tuantam se je ozrla po možeh, ki so jedli hlastno in molčé. Videla je ob steni prislonjene puške in debele nahrbtnike, in v glavo ji je šinila hipoma misel: to so divji lovci. Glej, počrnili so si obraze, da bi jih nihče ne spoznal in ovadil. Stanujejo v tej samotni koči, ki zanjo ne ve nihče. Čez noč spijo tu; a v ranem jutru se splazijo v visoko skalovje in prežé ves dan na divje koze. O, resnično — to so divji lovci. Ljudje so, ki se skrivajo pred gozdarjem in njegovimi lovci in hodijo skrivaj na lov. O kolikokrat je že slišala praviti na vasi o divjih lovcih! Govorili so to in ono; a poznal jih ni nihče, ker so se počrnili obraze, ko so šli na gore. Bili so pretkani in so se znali potuhniti pred gozdarjem, da jih ni nikdar zalotil.

(Dalje.)

